

Als festivals d'estiu, tota cultura viu

Publicat per [Interacció](#) [1] el 05/07/2023 - 11:30

Estrellat de flors, l'estiu ens arriba

de mans d'un follet que li fa de guia.

Primavera mor, l'hivern es retira.

Nit de Sant Joan, Jaume Sisa

Atrafegats amb les tasques diàries i la dinàmica del ritme intens que ens permet pocs moments de pausa, de sobte ens arriben els primers senyals que ens indiquen que l'estiu ja és aquí: pugen les temperatures, els cursos escolars arriben al seu final, les nits s'allarguen i comencem a tenir ganes i possibilitats de tornar als carrers, a les places, als escenaris a l'aire lliure per poder compartir l'espai públic al voltant d'una proposta cultural. L'estiu potencia l'essència mediterrània de trobar-nos i celebrar aquesta estació, i sovint ho fa amb la cultura com a eix central, que ajuda a compartir emocions al voltant d'un concert, una proposta teatral, un recital de poesia. El tret de sortida es dona amb el solstici d'estiu i la celebració de la revetlla de Sant Joan, i es tanca a finals de setembre, coincidint amb esdeveniments com les festes de la Mercè, i entremig arriben un munt de festes majors, que catalitzen aquesta voluntat de compartir la cultura i la celebració festiva en molts municipis.

Els festivals d'estiu son una bona oportunitat per compartir cultura i celebrar-la en comunitat

Els festivals proliferen: com en millorem la gestió?

En aquest context, se celebren [un munt de festivals de tota mida i condició](#) [2], que destaquen per alguna singularitat, especialitzats en algun àmbit concret, ja sigui en una disciplina artística o pel lloc de realització. Segurament la referència d'aquest tipus d'esdeveniments a Catalunya és, des de fa molts anys, el [Festival Grec de Barcelona](#) [3], un festival d'estiu internacional de teatre, dansa, música i circ, amb una llarga tradició en la vida cultural de la ciutat, per la seva capacitat d'atraure públic, presentar noves i arriscades propostes i celebrar efemèrides. El Festival Grec va néixer el 1976 d'una manera autogestionada per part d'activistes vinculats a l'escena alternativa, i a partir de l'any 1979, l'Ajuntament de Barcelona es va fer càrrec de la seva organització. Des de l'any 2016 el Festival treballa per reduir el seu impacte ambiental, amb la introducció del càlcul d'emissions de CO2 i criteris d'ambientalització en la contractació des del 2019, i per al 2023 té prevista la introducció de nous aspectes com aixetes de baix cabal i temporitzador als camerinos que se sumen a un [ampli llistat de mesures](#). [4]

I és que al costat de la proliferació dels festivals a l'aire lliure els darrers vint anys, ha anat creixent al mateix temps la consciència per reduir l'impacte negatiu que pot suposar la seva organització en diferents aspectes si no s'incorporen mesures correctores. Un dels aspectes primordials és el del respecte al medi ambient, amb la incorporació d'accions que redueixen el seu impacte, com en el cas del Festival Grec, i que cada vegada més es perceben com a imprescindibles, en la línia del que parlàvem en el darrer article [Cultura SOStenible: coratge per al canvi](#) [5].

Però l'aspecte mediambiental és només una part de la necessitat d'una millora de la gestió global d'aquests festivals, amb la voluntat d'introduir la planificació estratègica també en aquest àmbit, inclosa l'avaluació de la gestió. En aquest sentit, l'any 2019 el Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) i l'Oficina de Difusió Artística (ODA) de la Diputació de Barcelona van organitzar unes [sessions centrades en la gestió dels festivals artístics en l'àmbit municipal](#) [6] que van oferir recursos al personal tècnic municipal per abordar aquests aspectes.

També cal destacar el [Pla d'Acció per a l'adaptació dels festivals de música als Objectius de Desenvolupament Sostenible](#) [7], un informe elaborat l'any 2020 per la Asociación de Festivales de Música (FMA), concebut com un exercici col·laboratiu per contribuir al coneixement i fer un intercanvi d'experiències, que ofereix exemples de ciutats i governs locals que han implementat projectes, programes o polítiques directament relacionades amb els ODS en la gestió dels festivals de música.

D'altra banda, també s'ha anat incrementant la preocupació per fer accessibles els festivals a totes les persones, amb l'objectiu d'avançar cap a la plena inclusió i accessibilitat. Així, podem destacar la [Guía de Accesibilidad e Inclusión en Festivales de Música](#) [8] realitzat per la [Fundación Music for All](#) [9], la missió de la qual és difondre i promocionar la cultura musical entre totes les persones, independentment de les seves capacitats. La guia, eminentment pràctica, aprofundeix en com han de ser l'entorn, el recinte i el desenvolupament dels concerts per garantir l'accessibilitat.

Un altre aspecte important és el biaix de gènere i la presència de les dones als cartells d'aquests festivals, especialment els de música. En l'article [Quantes dones actuaran als festivals del 2022?](#) [10], el web Crític.cat analitzava la programació de 20 cites musicals del passat estiu, constatant que la meitat dels grups eren formats exclusivament per homes, i només una de cada quatre propostes tenia lideratge femení. És evident que encara queda molta feina a fer en aquest aspecte i que l'increment de la presència de les dones en les propostes

artístiques no es tradueix necessàriament en la incorporació a la programació dels festivals.

Els festivals han de donar resposta als reptes de la sostenibilitat, l'accessibilitat i la plena inclusió

I per últim, cal citar el tema del soroll que generen aquests festivals i esdeveniments a l'aire lliure, que és una de les grans preocupacions dels ens locals i de les entitats culturals en la seva organització, especialment des de la sentència de l'any 2016 que anul·lava la llicència de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú per a realitzar els concerts dels festivals [Nowa Reagge](#) [11] i Faraday. El passat 18 de maig es va celebrar la jornada *La conciliació dels concerts i festivals musicals amb el descans veïnal*, recollint aquesta preocupació, en una col·laboració entre l'ODA, l'Oficina d'Activitats Regulades i Programes en Protecció Civil, l'Oficina Tècnica d'Avaluació i Gestió Ambiental i el suport del CERC. En podeu llegir una àmplia ressenya en [aquest article d'Interacció](#). [12]

La voluntat de treballar tots aquests aspectes per millorar la gestió dels festivals serveix tant per festivals grans com pels més petits, tot i que és evident que l'impacte dels grans festivals en totes les seves dimensions (social, cultural, econòmica, mediambiental, salut, etc.) és molt més elevat.

Al pot petit hi pot haver la bona confitura

I és que al costat dels grans festivals, amb més capacitat de visibilitzar-se pels recursos que dediquen a la comunicació i publicitat, també hi ha un munt de propostes de festivals o esdeveniments més petits, sovint ubicats en petits municipis. I aquí es combinen els que tenen una llarga trajectòria, consolidats després de molt anys, i els que neixen amb noves inquietuds, amb voluntat d'arriscar i presentar noves propostes.

La dimensió més reduïda dels festivals pot facilitar la millora de la gestió dels aspectes que hem esmentat abans, ja que no prioritzen per sobre de tot l'afluència de més públic per millorar-ne la rendibilitat econòmica. En

aquestes propostes més minoritàries en quant a l'afluència de públic sovint hi descobrim llocs recòndits, enmig d'un preciós paratge natural. O més enllà de la música, que és la disciplina artística al voltant de la qual s'impulsen més festivals, l'estiu també és un moment perquè altres més disciplines com la poesia, trobin el seu espai per arribar al públic, a través de l'oralitat, amb la possibilitat de saltar de les pàgines dels llibres i fer-se més atractiva. També el circ, que necessita d'elements que fan necessari uns escenaris amb molt espai volumètric, troba a l'estiu més facilitat per celebrar festivals o sessions específiques, de vegades en el marc de festes majors, per exemple. I pel que fa al teatre, es genera una oportunitat de sortir dels escenaris habituals de tot el curs i poder fer representacions en nous espais amb la lluna d'acompanyant.

A més, aquestes propostes de dimensió més reduïda també disposen de més capacitat per experimentar amb nous formats i inclouen propostes d'artistes que inicien la seva trajectòria, donant-los un impuls que difícilment trobarien en els grans esdeveniments.

Alguns referents inspiradors

El [Banc de Bones pràctiques en cultura](#) [13] de la Diputació de Barcelona inclou alguns projectes de festivals que es realitzen en diversos punts de la província durant l'estiu i que conviden a visitar-los per la innovació i l'atractiu de les seves propostes. En molts aspectes, també exemplifiquen les millores de gestió que hem esmentat anteriorment. Passem a presentar-vos-els i segur que us vindran ganes de visitar-los!

Un bon exemple de festival multidisciplinari de creació contemporània és el [Festival ExAbrupto](#) [14] que neix de la col·laboració entre diversos agents i entitats associatives del municipi de Moià. Es tracta d'un projecte que pretén trencar amb els formats habituals, apostant per la generació d'experiències d'impacte i per la connexió entre artistes, visitants i territori per sobre de l'exhibició d'objectes tancats. La programació del festival es divideix en diverses línies, i té lloc en espais no convencionals, sovint cedits pels mateixos veïns i veïnes de l'antic raval medieval de Moià, com ara cases i patis particulars, tallers, aparcaments i parcs municipals. El festival es compon d'exposicions, accions i performances de col·lectius de folklore locals, espectacles i concerts de música electrònica experimental. En la seva [vuitena edició](#) [15] el festival se celebrarà el 8 de juliol i fa èmfasi amb el treball amb arxiu, memòria històrica i cultura popular en confluència amb l'art contemporani més experimental. Compta amb la presència d'artistes com Juana Dolores, Joan Pallé, Txema Salvans o Maria Sevilla.

ExAbrupto és un festival experimental de creacions contemporànies multidisciplinàries

Al Maresme s'hi celebra a començaments de juliol el [Festival Poesia i +](#) [16], un dels festivals de poesia més importants de Catalunya, que porta una trajectòria de divuit edicions. El festival va ser creat pel poeta Josep Palau i Fabre, i busca acollir la vitalitat i la força de la poesia en totes les seves formes i expressions artístiques i culturals. El programa té una durada de deu dies, i acull propostes artístiques interdisciplinàries i col·laboracions entre poetes i artistes d'arreu dels Països Catalans. Els actes tenen lloc a diversos espais de Caldes d'Estrac (el Parc de Can Muntanyà, el pati de la Fundació Palau, l'Església del Carme i l'Església de Santa Maria), així com a altres municipis del Maresme (Canet de Mar, Sant Andreu de Llavaneres, Arenys de Mar, Mataró, Sant Vicenç de Montalt, Teià i Dosrius). [L'edició del 2023](#) [17] se celebra del 28 de juny al 9 de juliol i compta amb la presència de poetes i artistes com Anna Andreu, Maria Coma, Josep Pedrals, Lluís Calvo, Neus Borrell i Miquel Joan.

El lema + POESIA SI US PLAU ha transcendit els espais de la campanya del festival Poesia i + Imatge @Expo Soon in Tokyo

El [Festival TeMA](#) [18] de creativitat musical d'Avinyó, amb vint anys de trajectòria, està format per un conjunt de tallers i activitats formatives, que busca transmetre la sensibilitat i educació musical des d'una experiència immersiva i participativa. El festival es divideix en tres programes diferents, destinats a públics específics. En primer lloc, el programa EXPLORA, de caràcter més lúdic i destinat a famílies, que consisteix en un seguit de tallers, cursos i concerts adreçats a participants de 0 a 15 anys, així com algunes activitats específiques per a embarassades i nadons. En segon lloc, el programa PARTICIPA, que ofereix un seguit d'activitats adreçades a un públic jove i

adult sense nocions bàsiques de música, dansa o expressió corporal. També s'ofereixen tallers formatius per a professorat o professionals del sector musical. Per últim, el programa CREA, el més especialitzat, que es planteja com una estada immersiva de 5 dies en el món del jazz. S'adreça a alumnat amb coneixements musicals previs, i impulsa l'aprenentatge i la creació musical a través d'una experiència vivencial compartida amb professorat i artistes de renom tant nacional com internacional. [Podeu consultar la programació del 2023](#) [19], amb la majoria d'actes compresos entre el 17 i el 21 de juliol.

Pel que fa a les arts escèniques, destaquem el [Festival Píndoles](#) [20], un projecte de propulsió i difusió del teatre breu fora dels espais convencionals. La primera edició del festival es va fer el 2015 i s'ha anat expandint fins a convertir-se en esdeveniment de referència del teatre breu català. El festival va fent parada arreu del territori, tant a grans ciutats com a poblacions més petites, i posa el focus en la descentralització de la cultura i l'apropament del teatre breu al públic. Les obres, inèdites i escollides en un procés de convocatòria oberta, són representades

en indrets singulars dins el context de la localitat on s'emmarca el festival, mimetitzant-se amb l'espai públic i creant vincles amb el territori i els seus habitants. Aquesta metodologia permet activar un procés d'afectació mútua entre les obres representades i l'espai on té lloc la interpretació, generant noves relacions i significats. El Píndoles aposta per la visibilització de noves veus i produccions emergents, de caràcter multidisciplinari i capaces d'interpel·lar públics diversos i generar-ne de nous, posant èmfasi en la dimensió educativa de les arts escèniques. [La novena edició](#) [21] s'ha celebrat al Castell de Montjuïc els dies 9, 10 i 11 de juny i ja és a punt de començar la gira amb més representacions.

El Festival Píndoles ofereix espectacles de curta durada, amb format íntim i en un entorn singular. Imatge @Aito Rodero

Un dels festivals que aposta específicament per les actuacions de petit format és el [Festival Nosaltres de Mataró](#) [22], amb un cicle d'activitats culturals que conté recitals de poesia, espectacles de dansa, xerrades i concerts en acústic. Es tracta d'una iniciativa de l'Ajuntament de Mataró i Clack que neix l'estiu de l'any 2020 amb un objectiu principal: la retrobada cultural post-covid, específicament arrelada a Mataró, que es materialitza a través de tres conceptes com a eix vertebral del projecte: comunitat, renaixement i resistència. El cicle està pensat com un conjunt d'activitats culturals de petit aforament d'entre 60 i 100 persones a l'aire lliure. La programació en dijous es construeix a partir de propostes diverses i interseccionals, basades en eixos com l'art, el feminisme o la transformació social. En horari vespertí però de durada limitada, per una convivència adequada amb els veïns. La [programació de l'edició d'enguany](#) [23] és del 20 de juliol al 24 d'agost.

I ja només queda convidar-vos a gaudir intensament d'aquesta àmplia oferta, suggerent i estimulant, que ens
Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC). Diputació de Barcelona. Montalegre, 7. Pati Manning. 08001 Barcelona. Tel. 934 022 565

obliga a fer una pausa en el ritme intens del dia a dia del curs laboral i escolar, i ens convida a somiar lliurement a través de la cultura. Bon estiu!

Categories: Article

Etiquetes: sectors culturals i creatius

Etiquetes: arts i creació

Etiquetes: governança cultural

- [24]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2023/07/bbpb-festivals-estiu>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://www.nuvol.com/musica/lestiu-es-temps-de-festivals-326707?utm_source=SUBSCRIBITORS+DE+LA+NEWSLETTER&utm_campaign=9181cb9141-EMAIL_CAMPAIGN_2020_01_31_08_48_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_b03a8deaed-9181cb9141-247643777

[3] <https://www.barcelona.cat/grec/ca>

[4] <https://www.barcelona.cat/grec/ca/sostenibilitat>

[5] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2023/06/bbpb-sostenibilitat>

[6] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2019/festivals-municipals>

[7] <https://interaccio.diba.cat/news/2020/festivals-musica-ODS>

[8] <https://interaccio.diba.cat/news/2021/07/guia-accessibilitat-festivals>

[9] <https://fundacionmusicforall.org/>

[10] <https://www.elcritic.cat/dades/quantas-dones-actuaran-als-festivals-catalans-de-2022-132039>

[11] <https://nowareggae.com/>

[12] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2023/06/decibelis-cultura>

[13] <https://www.diba.cat/es/web/cerc/bones-practiques>

[14] https://www.diba.cat/documents/16060163/0/100_ExAbrupto.pdf/61735808-9db6-8d2e-64ec-426c2d449da1?t=1658314287870

[15] <https://www.exabrupto.cat/festival/2023/06/08/el-festival-ex-abrupto-posa-al-centre-el-territori-i-la-inclusivitat/>

[16] https://www.diba.cat/documents/16060163/22275132/92_Poesia+i+me%CC%81s.pdf/0169d867-f846-f0a1-bb7d-89681c3e090d?t=1658230530953

[17] <https://www.poesiaimes.cat/ca/concert-de-presentacio-poesia-i-2023>

[18] https://www.diba.cat/documents/16060163/0/48_TeMA.pdf/52e2c903-d08b-6445-a2c9-a643c7045e9f?t=1657882849261

[19] <https://festivaltema.cat/tallers/>

[20] https://www.diba.cat/documents/16060163/22275132/34_Pi%CC%81ndoles.pdf/a03c65d5-186a-2c4c-6aa8-659af9c812c3?t=1657797779222

[21] <https://pindoles.com/girapindoles/>

[22] https://www.diba.cat/documents/16060163/22275132/04_Festival+Nosaltres.pdf/dfc7c18f-2bb3-ad3b-ffe2-4a27d7cd60bd?t=1657099767513

[23] https://www.clack.cat/nosaltres/index_temporal.php

[24] <https://interaccio.diba.cat/node/9210>